

AİLE TUTUMLARI

NURİ PAZARBAŞI ORTAOKULU REHBERLİK SERVİSİ

A-YANLIŞ (OLUMSUZ) AİLE TUTUMLARI

1-OTORİTER, BASKICI ANNE BABA TUTUMLARI

1-OTORİTER, BASKICI ANNE BABA TUTUMLARI

Bu tür aile yapılarında keskin çizgilerle koyulmuş kurallar ve cezalar vardır. Bütün kontrol anne veya babanın belirlediği kurallara bağlıdır. Çocuğunda bu kurallara sorgulamadan uyması beklenir. Gözler sürekli çocuğun üzerindedir. Çocuk korkmazsa eğer kurallara uymaz diye düşünülür. Çocukların istek ve arzuları köşeye itilir. Çocuğa söz hakkı tanınmaz.

Otoriter bir ailede yetişen çocukların özellikleri:

- Stresli, tedirgin çocuklardır
- Kendine olan güveni hemen hemen yok gibidir
- Başkalarının etkisinde kalabilirler.
- Sürekli eleştirildiği için aşşğılık duygusu geliştirebilir
- Kendi başlarına karar veremezler dışarıdan birilerinin onu yönlendirmesini beklerler.
- Tam tersi çocuk isyankarda olabilirler.

2- AŞIRI HOŞGÖRÜLÜ (SERBEST) ANNE BABA TUTUMLARI

Bu tür aile yapılarında hiçbir kural ve baskı yoktur. Bu aile yapısında çocuk tamamen özgür bırakılmıştır. Bu şekil yetişen bir çocuk bir süre sonra idareyi eline alır ve ailede söz sahibi o olur. Kurala alışkın olmayan bu çocuklar okul gibi belli kurallar içeren alanlara girdiğinde bocalar ve uyum sağlayamazlar.

Serbest tutumla yetişen çocukların özellikleri:

- Devamlı birilerinden hizmet beklerler
- Her isteklerinin yapılmasını beklerler
- Okuldaki kurallarla karşı karşıya kaldıklarında hayal kırıklığına uğrarlar
- Diğerlerinin dikkatini çekmeye çalışırlar
- Bencil ve saygısızdırlar, İstekleri buyruk niteliği taşımaktadır
- Toplumun vermediği hakları kendilerine tanımaya çalışırlar

3-İLGİSİZ ANNE BABA TUTUMLARI

Bu aile yapısında çocuk var ile yok arasındadır. Çocuk problem çıkarmadığı sürece sorun yoktur. Ancak herhangi bir problem esnasında ancak çocuk gündem olur. Aile ile çocuğun iletişimi pek iyi değildir. Aile içi iletişimler tamamen şikayete dayalıdır. Bu ailelerde çocuk yalnızlığa itilir. Bu durumda çocuk ya içine kapanır ya da aileden bağımsız bir arkadaş ortamı kurar.

İlgisiz tutumla yetişen çocukların özellikleri:

- Çocuk dikkat çekmek için etrafına zarar verebilir

- İnsanlarla ilişki kuramaması sonucu sosyal gelişmesinde gecikme ve saldırganlık sergileyebilir.

- Sözlü iletişim yetersizliğinden dolayı dil gelişiminde gecikme, konuşma bozuklukları ortaya çıkabilir

- Özgüven sorunu yaşar,
- Hayattan ve kendisinden beklentisi olmaz

4-DENGESİZ, KARARSIZ, ANNE BABA TUTUMLARI

Bu aile yapısında belli kurallar yoktur. Bir davranış bazen tepkisiz bırakılırken bazen de cezalandırılır. Bu karmaşıklık anne babanın o an ki psikolojik ve fizyolojik durumuna (yorgunluk, açlık, kaygı vb.) bağlıdır. Bu durum çocuğun kafasının karışmasına yol açar neyin doğru neyin yanlış olduğunu asla bilemez. Ya da anne ve baba da birbiriyle tutarsız davranışlar sergileyebilir. Annenin iyi dediğine baba kızabilir. Bu durumda çocukta aynı kafa karışıklığına yol açar. Anne ve baba ortak bir karar içinde olmalıdırlar. Bir başka tutarsızlık çeşitti de evlatlar arasında yapılandır. Genelde bu tutarsızlık cinsiyetten kaynaklı tutarsızlıklardır. Kız çocukları için genelde uygun görülmeyen erkek için uygun görülür.

Dengesiz ve kararsız aile çocuklarının özellikleri:

- Aşırı isyankar ya da aşırı boyun eğici olabilirler
- Kaygılı, güvensiz bir kişilik sergileyebilirler.
- Karar vermekte güçlük yaşarlar
- Büyüdüklerinde karşıdaki insanlara zor güvenirlir
- Tutarsız bir kişilik sergilerler.

5-AŞIRI KORUYUCU ANNE BABA TUTUMLARI

Gereğinden fazla çocuğa ilgi gösterilen aile tutumudur. Bu aile yapısında çocuk asla sıkıntı çekmez. Çocuk kaç yaşına gelirse gelsin tüm ihtiyaçları aile tarafından karşılanır. Adeta çocuk cam bir fanus içinde büyür. Geç kavuşulan, tek çocuk, tek kız veya erkek çocuğa sahip ailelerde gözlenir.

Aşırı koruyucu tutumla yetişen çocukların özellikleri:

- Aşırı bağımlı, özgüveni gelişmemiştir
- Sosyal gelişimi zedelenir
- Toplum tarafından kabulü zorlaşır
- Kendini gruba kabul ettirmek için isyankar olabilir
- Tek başına kararlar alamaz

B-DOĞRU (OLUMLU) AİLE TUTUMLARI

1-GÜVEN VERİCİ, DESTEKLEYİCİ, DEMOKRATİK AİLE TUTUMLARI

"Bütün mutlu aileler birbirlerine benzerler, her mutsuz ailenin ise kendine özgü bir mutsuzluğu vardır." TOLSTOY

Anne ve babaların çocuklarına bağışlayabilecekleri en güzel miras, günlük zamanlarından birkaç dakikadır.

“Sizin en hayırlınız, ailesine karşı en iyi olanınızdır.”
(Hadis-i Şerif)

6- MÜKEMMELİYETÇİ ANNE BABA

TUTUMLARI

Bu tür ailelerde çocuk çok yönlü olmalıdır. İyi enstrüman çalabilmeli, lider olmalı, ders başarısı yüksek olmalı vb. Yani anne baba kendi gerçekleştiremediği şeyleri çocuk üstünden gerçekleştirmeye çalışır. Çocuğun sırtına kaldıramayacağı yükler yüklenir. Çocuğun hata yapma payı yoktur.

Mükemmeliyetçi ailelerin çocuklarının özellikleri

- Aşırı titiz ya da tam tersi dağınık çocuklardır
- Kendilerine güvenleri yoktur
- Başarısızlığı uğradıklarında kolayca hayal kırıklığı yaşarlar
- Yanlış yapmaktan korkarlar
- Bir işi tam yapmak için günler öncesinden çalışmaya başlayan çocuklardır.

B-DOĞRU (OLUMLU) AİLE TUTUMLARI

1-GÜVEN VERİCİ, DESTEKLEYİCİ,

DEMOKRATİK AİLE TUTUMLARI

Güven verici, aile tutumunda çocuklara karşı hoşgörü ve destekleme vardır. Anne baba çocuğunu olduğu gibi kabul edip destekler. Çocuklarına karşı sevgi doludurlar. Çocuğun ilgilerini, yeteneklerini göz önünde tutarak, yeteneklerini gerçekleştirebileceği ortamlar hazırlarlar. Anne baba birbirlerine ve çocuğa olan duygularında açık davranır. Aile içinde güven ve şeffaflık vardır. Problemlerle nasıl baş edebileceğini birlikte araştıran, huzurlu bir aile ortamı vardır. Anne babalar çocuklarına karşı hoşgörülüdürler, onları desteklerler, çocuklarıyla ilgili kararlar alırken seçenekler sunarlar, çocuğun seçtiği davranıştan ders almasına izin verirler. Aile ortamı çocuğa kendini anlatma özgürlüğü veriyorsa çocuk sağlıklı biçimde gelişir aileyi ilgilendiren kararlar alınırken çocuğun fikri sorulur. Çocuğun fikirleri ne kadar mantıksız ve basit olursa olsun mutlaka saygıyla dinlenir, çocuk susmaya değil konuşmaya teşvik edilir. Böyle bir ailede evde ve toplumdaki kuralların sınırları bellidir. Çocuk neyi nerede yapacağını veya yapmayacağını bilir. Evde uygulanacak kuralları çocuklarıyla birlikte belirlerler ve bu kurallara herkes uyar. Anne ve baba çocuğa davranışlarıyla iyi bir modeldir. Çocuklarından görmek istemedikleri davranışı kendileri de yapmak istemezler. Çocuk belirli sınırlar içinde özgürdür. Çocuğa şiddet ve duygusal yaptırım gücü yerine, anlatarak ikna etmeye çalışırlar. Eğer aile ortamı çocuğa kendi benliğini, kimliğini duygu ve düşüncelerini anlatma özgürlüğü veriyorsa çocuk sağlıklı biçimde olunlaşır.

Güven verici, destekleyici ailelerde yetişen çocukların özellikleri:

- Sosyalleşmiş, işbirliğine giren çocuklardır
- Arkadaş canlısı ve duygusaldırlar
- Sosyal açıdan dengeli ve mutlu bireylerdir
- Özgüvenleri yüksektir, sorumluluk sahibidirler
- Kendine ve başkalarına güvenir
- Yaratıcı ve bağımsızdır
- Kurallara ve otoriteye saygı duyan